



ศูนย์ผลิตชีวภัณฑ์ กองผลิตชีวภัณฑ์ กรมปศุสัตว์ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา  
 จัดพิมพ์โดย : สำนักบริการคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
 จัดทำเอกสารเผยแพร่ : สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาวะภูมิแพ้ อาจเกิดขึ้นได้หลังจากการใช้สารชีวภัณฑ์ (Anaphylactic Reaction may occur following the use of any Biologics)

ภาวะภูมิแพ้เกิดจากปฏิกิริยาระหว่างแอนติเจน และแอนติบอดี โดยเฉพาะอิมมูโนโกลบูลินอี (Immunoglobulin E= IgE) ในเซลล์ของร่างกายที่เรียกว่า MAST CELL หรือ BASOPHILS

### สารบัญ

- ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นหลังจากเชลดูกกระตุ้นด้วยแอนติเจน
- องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดภาวะภูมิแพ้
- การรักษาภาวะภูมิแพ้วัคซีน
- คำแนะนำการใช้วัคซีน
- อาหารสัตว์แพ้วัคซีน



- 2.5 สารเคมีอื่น ๆ
  - ANTI-FOAM - ANTIBIOTICS
  - อื่น ๆ ( ETC.)
- 3. ตัวสัตว์ (Animal) ซึ่งประกอบด้วย
  - 3.1 ชนิดของสัตว์ (kind of animal)      3.2 อายุของสัตว์ (Age of animal)
  - 3.3 สุขภาพของสัตว์ (Health of animal)      3.4 สภาพของสัตว์ (Condition of animal)
    - สัตว์เกิดโรค - สัตว์เครียด (Stress)
    - สัตว์มีภาวะภูมิไวเกิน (Hypersensitize) - สัตว์ท้อง (Pregnant)
- 4. การฉีดวัคซีน (Vaccination) ซึ่งประกอบด้วย
  - 4.1 เจ้าหน้าที่ (Vaccinator)
  - 4.2 ทางฉีดเข้าร่างกาย (Route of Injection)
    - เข้ากล้ามเนื้อ (I/M) - เข้าใต้ผิวหนัง (I/S)
    - เข้าหนัง (I/D) - เข้าเส้น (I/V)
  - 4.3 ปริมาณของวัคซีน (Dose of vaccine)

## การรักษาภาวะภูมิแพ้วัคซีน

- รักษาตามอาการ (SYMPTOMATIC TREATMENT) ฉีด
- ADRENALINE โคน, กระบอกใหญ่ 10 ซีซี.  
โคน, กระบอกเล็ก 5 ซีซี.
  - EPINEPHRINE ฉีด 5-10 ซีซี.
  - ANTIHISTAMINE ฉีด 5-10 ซีซี.
  - CHROPHENILAMINE ฉีด 5-10 ซีซี.  
ให้ยาซ้ำได้หลังจากให้ยาครั้งแรก 20-30 นาที

## คำแนะนำการใช้วัคซีน

1. ศึกษารายละเอียดการใช้วัคซีนต่างๆ
  - โปรแกรม
  - ขนาดและวิธีใช้
  - ข้อห้ามและข้อควรระวัง
2. ตรวจสอบวัคซีนก่อนใช้
  - สภาพของวัคซีน
  - วันหมดอายุของวัคซีน
  - การเก็บรักษาวัคซีน
3. การเตรียมอุปกรณ์และการเตรียมสัตว์
  - อุปกรณ์การฉีดสะอาดปราศจากเชื้อ
  - ตรวจสอบสุขภาพทั่วไปของสัตว์
  - ระมัดระวังการจับสัตว์ และการควบคุมสัตว์
4. การเตรียมวัคซีน
  - วัคซีนเชื้อตาย ต้องเขย่าขวดก่อนใช้ทุกครั้ง
  - วัคซีนเชื้อเป็นจะต้องไม่ถูกความร้อนและแสงแดดโดยตรง

- วัคซีนทำแห้งต้องผสมน้ำยาและละลายและเขย่าให้เข้ากัน
- วัคซีนเชื้อเป็นละลายน้ำกินน้ำต้องสะอาดไม่มีสารคลอรีน
- ควรทำความสะอาดทุกขั้นตอนในการแทงเข็มดูดน้ำยาวัคซีน

#### 5. ข้อปฏิบัติขณะฉีด

- ควรฉีดเข้าร่างกายตามคำแนะนำ
- ควรฉีดปริมาณวัคซีนตามคำแนะนำ
- ควรทำความสะอาดบริเวณฉีด
- ควรเปลี่ยนเข็มทุกครั้ง เมื่อฉีดสัตว์ตัวต่อไป
- ขวดที่บรรจุวัคซีนทั้งเชื้อเป็นและเชื้อตาย ไม่ควรตั้งไว้ให้ถูกแสงแดดโดยตรง
- ควรใช้ให้หมดภายใน 1-2 ชั่วโมง

#### 6. ข้อควรระวังหลังการฉีด

- หลังการฉีดควรให้สัตว์ได้พัก เพื่อสังเกตอาการหลังการฉีดประมาณ ๘ - 1 ชม.
- เตรียมยาแก้แพ้ไว้ให้พร้อมอยู่เสมอ

## อาหารสัตว์แพ้วัคซีน

สัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีนเฮโมรายิก เซพติซีเมีย ชนิดอะลุ่มอาจเกิดการแพ้วัคซีนได้ในบางตัว โดยสัตว์จะแสดงอาการของการแพ้วัคซีนซึ่งจะแบ่งตามระดับความรุนแรง ดังนี้

- แพ้น้อย สัตว์มีอาการซีมน้ำลายไหล แสดงอาการทางระบบหายใจชัดเจน เช่น หายใจถี่หอบ และสะอึกไอ อาการเหล่านี้จะหายเองโดยไม่ฉีดยาแก้แพ้ในเวลาประมาณ 30 นาที

โค มักจะยืนซีม หลังโก่ง ขาหลังชิดกัน ขาสั่น บางตัวมีกล้ามเนื้อขาสั่นเล็กน้อย

- แพ้มาก สัตว์มีอาการซีม น้ำลายไหล ขนลุกตั้งชันทั้งตัว หรือมีอาการเกร็งตัวหลังโก่งหายใจ ด้วยกล้ามเนื้อท้องจนถึงล้มนอน มักจะแสดงอาการภายหลังการฉีดวัคซีน 15-30 นาที

อาการที่ไม่ถือเป็นการแพ้วัคซีน

- สัตว์ยืนซีม น้ำลายไหลเล็กน้อย เดินหนีหรือไม่ยอมให้เข้าใกล้ และไม่มีอาการทางระบบหายใจ

สัตว์ที่มีอาการแพ้มาก ควรแก้ไขโดยการฉีดยาแก้แพ้โดยให้ฉีดทั้ง Adrenaline และ

ANTI-HISTAMINE